

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. XXVII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725159792/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

Hakon paa ny gøre sig Haab om Valborgs Haand. Selv om Kongen højmodigt gaar i sig selv og resignerer, kan dette ikke ændre det skete. Interessant er det til Sammenligning at se, at Visens Digter, der ligeledes skildrer Forsoningen mellem de to Rivallere, ikke med et Ord omtaler Valborgs Skæbne i den Sammenhæng — fordi det Spørgsmaal nu engang havde fundet sin uigenkaldelige Løsning. Men Oehlenschläger har villet lade Kongen sone sit egenlyttige Overgreb, saa at Axel i sin Heltedød kan tage Afsked med Livet uden Bitterhed. Han dør, rigt lønnet for sin Trofasthed, efter at have vundet: »en trofast Elskerinde, en Ven, en Konge, som sit Hierte lod«. Valborg følger sin Ven i Døden; Kongens Fald løser Forbandelsen over Harald Gilles Æt. Tragedien afsluttes saaledes ikke blot med Axel og Valborgs Død; Gilleslægtens Undergang sætter Punktum for et helt Tidsafsnit i Rigets Historie.

»Axel og Valborg« er saaledes intet lydefrit Mesterværk, men det er alligevel et Hovedstykke indenfor Oehlenschlägers Produktion samtidig med, at det er hans populæreste Tragedie, den eneste, som til Dato har passeret de 100 Opførelser. Dets varige Værd beror paa den skønne og levende Menneskeskildring.

Her er ikke blot, som i »Palnatoke«, Personerne i anden Række lykkedes. De er meget levende: den besindige, kraftige Sigurd, hvem Kongen føler som en evig Tugtemester over sig, eller den baade saa menneskeligt medfølelsesfuld og dog saa værdige og myndige gamle Erkebiskop. Sortebroder Knud er, især i de første Akter, en adskilligt finere tegnet Karakter end Popo. Hans nedrige Adfærd mod de

elskende er dikteret af Magtbegær, deres Ulykke er et Middel for ham til yderligere at sikre sig Kongens Gunst. Blandt Oehlenschlägers ellers noget stereotype Skurke er denne vantro Kyniker, som endog vandt Baggesens Bifald, sikkert den heldigste. Paa hans frække Fjæs lyser Spot, Sleskhed og Frivolitet — rigt nuanceret især i hans kostelige første Scene med den hjemvendte Axel.

Men ogsaa Hovedpersonerne er alle betydelige. Palnatokes Modstandere var blottet for hæderlige Egenskaber. Denne Svaghed er heldigt undgaaet i Skildringen af Kongen, hvor en sammensat Karakter er lykkedes Digteren overraskende godt. Kilden (Snorre) har ingen Støtte kunnet yde. Hakon Herdebrød var kun en stor Dreng, da han faldt; de mange unge Konger, som i det 12. Aarhundredes Midte kæmpede om Magten i Norge, har kun været Dukker i Hænderne paa de mægtige Stormænd, der var Landets virkelige Herrer. Oehlenschlägers Hakon er nok lidt ældre end Sagaens femtenaarige Fyrste, men ogsaa han maa tænkes som en pur ung Mand, umoden, uudviklet, uerfaren og stædig. Forbavsende godt er denne forkælede Dreng, som ikke vil lade sig sige, skildret; en meget levende Blanding af uhøflig ungdommelig Overlegenhed og en hovmodig ydre Fremtræden, der pludselig kan slaa over i Desperation, som i Scenen med Axel, hvor Kongen selv gaar i den Fælde, han har stillet for sin Medbejler. Kosteligt er hans Raseri i Slutningen af anden Akt; han hugger Navnetrækket ned, skælder og smælder som et Fructimber — en Scene, Baggesen ikke forstod, men en af de mange Lystspilsituationer, som lever op i Tragedierne. I sin selvraadige Trods sætter Ha-

XXVIII